

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

O'zbekiston
Milliy Pedagogika
Universiteti

№2(1)
2026

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

*Elektron nashr. 342 sahifa,
2-fevral, 2026-yil.*

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapirjanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Abdullayeva N. Sh. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis instituti dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Doniyorov S. M. – "Yangi O'zbekiston" va "Pravda Vostoka" gazetalari tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari nomzodi (PhD)
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G'. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Abdullayeva N. Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the Editorial Board of the newspapers "Yangi Uzbekiston" and "Pravda Vostoka", Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Candidate of Philological Sciences (PhD)

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

Vakhobov Anvar Abdusattor oglu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo'yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo'yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali

26.09.2023-yildan

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan **№C-5669363** reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

O'quvchilarni intellektual rivojlantirishning psixologik omillari.....	22
<i>Ashurov Ramzidin Ramazonovich</i>	
Maktabgacha ta'limda bolaning kitobxonlik madaniyatini shakllantirishda oila bilan ishlashning nazariy asoslari	27
<i>Jumanova Fatima Uralovna, Allaberganova Munisa Begimboy qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim tizimida axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan samarali foydalanishning metodologik asoslari	32
<i>Jo'rayeva Nargiza Tairovna, Bekbergenova Yulduz Tanirbergen qizi</i>	
Faoliyatli yondashuv asosida maktabgacha 6-7 yoshli bolalarda nutqiy ko'nikmalarini rivojlantirish metodikasi	35
<i>Ziyodullayeva Mohirabonu Ikromjon qizi</i>	
Davlat ta'lim muassasalarida manfaatlar to'qnashuvini boshqarishning tashkiliy-huquqiy mexanizmlari ...	39
<i>Xaybatullaeva Sojidxon Ziyatullayevna</i>	
Umumta'lim maktablarida jismoniy tarbiya darslarining samaradorligini oshirishda integratsion yondashuv	42
<i>Kamoliddinov Mirzohid</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining mantiqiy tafakkurini rivojlantirishda interfaol metodlarning samaradorligi	45
<i>Kamoliddinova Dilnoza Axmadilaxanovna</i>	
Bo'lajak tarbiyachilarda kreativ faollikni rivojlantirish mexanizmlari.....	48
<i>Nurjanova Rayxan Urazbaevna</i>	
Sinf biologiya fanini o'qitishda TIMSS topshiriqlardan foydalanish metodikasi va baholash mezonlari	52
<i>Xaitboyeva Dilorom Rustam qizi</i>	
Qandli diabet tashxisli bemorlarda shaxs tuzilmasining emotsional komponentlari	56
<i>Sadikova Umida Botirovna</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalar nutqini rivojlantirishda pedagogik diagnostikani amalga oshirishning natijaviyligi	60
<i>Maxmutazimova Yulduz Raxmatovna, Qodirova Shaxnoza Saidazim qizi</i>	
Kasbiy imij shakllanishida psixologik jihatlarning tafovutlari	64
<i>Aminova Dilnoza Orifjonovna</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlari direktorlarining jamoa bilan ishlash jarayonida yetakchilik kompetensiyalarini rivojlantirish	69
<i>Abdiyeva Fazilat Fayzulla qizi</i>	
Kichik maktab yoshidagi bolalar shaxsi rivojlanishida psixologik moslashuvning tipik xususiyatlari	73
<i>Mirsaitova Guzal Baxodirovna</i>	
Oliy ta'lim tizimida variativ modellastirish asosida talabalarning kreativ faoliyatini rivojlantirishda zamonaviy pedagogik texnologiyalarining qo'llanilishi	76
<i>Quvvatova Mohira Hikmatillayevna</i>	
Interfaol treninglar orqali o'qituvchilarning innovatsion fikrlashini rivojlantirish tajribasi	79
<i>Abdiyeva Shodiyona Yodgor qizi</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda milliy qadriyatlar asosida axloqiy tarbiyani shakllantirishning ahamiyati.....	82
<i>Zulayxo Nazarova, Qarshiboyeva Muxlisa Ismatullo qizi</i>	
Ijodiy qobiliyatni o'stirishda pedagogik mahorat va innovatsion metodlar	85
<i>Mutallibova Odinaxon Mirzaolimjon qizi</i>	
Umumiy o'rta ta'lim maktablarida olimpiadalarga tayyorlashda masalalar yechish texnologiyasi 11-sinf misolida	89
<i>Aslonov Xayrullo Shukrullo o'g'li</i>	

Bokschi qizlarni texnika taktikasini takomillashtirish.....	94
<i>Axmedov Latifjon G'ayrat o'g'li</i>	
Ixtisoslashtirilgan terminologiyaning asosiy lingvistik xususiyatlari	99
<i>Axmedova Dilnoza Anvarovna</i>	
Interfaol metodlar orqali zamonaviy darslarni tashkil etishning o'ziga xos tendensiyalari	102
<i>Bakirov Otabek Bo'ranovich</i>	
Boshqaruv psixologiyasi terminlarini tarjima qilishning metodologik muammolari	106
<i>D. J. Norboyeva</i>	
Raqamli transformatsiya sharoitida oliy ta'lim muassasalari talabalari ruhiyatiga virtual muhitning salbiy ta'siri	110
<i>Giyosov Ulug'bek Eshpulatovich, Turayeva Nigora Husniddin qizi</i>	
Hamshiralik ishida raqamli texnologiyalardan foydalanishning samaradorligi.....	113
<i>Rasulova Gulmira, Amonova Dildora, Abdurahmonov Aziz, Hakimova X. X.</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida kognitiv qobiliyatlarni shakllantirishda zamonaviy pedagogik yondashuvlar	117
<i>Jumayev Xushboq Soatmumin o'g'li</i>	
Principles of Organising Autonomous Learning.....	121
<i>Khazratova Zukhra Mamaraimovna</i>	
Najot – ta'limda, najot-tarbiyada	124
<i>Mo'minova Manzura Mamasodiqjonovna</i>	
Educational Potential of Museum Pedagogy and Criteria for its Application in Developing Historical Thinking of Pre-Service History Teachers.....	127
<i>Niyozov Javlonbek</i>	
Landshaft dizayni vastasida bo'lajak maktabgacha ta'lim tashkilotlari tarbiyachilarining estetik va kreativ ko'nikmalarini rivojlantirish	131
<i>Radjapova Zuxra Tirkashevna</i>	
Abdulla Avloniy pedagogik merosida shaxs psixologiyasi masalalari.....	134
<i>S. O. Mamarasulov, D. A. Egamberdiyeva</i>	
TBL metodini qo'llash orqali o'quvchilarning madaniyati va ijtimoiy muloqot ko'nikmalarini rivojlantirish....	138
<i>Sodikova Oyshakhon Muxammadsodik</i>	
Pedagogik innovatsiyalarni boshqarishning nazariy-metodologik asoslari.....	142
<i>Soliqova Barno Sodiq qizi</i>	
Boshlang'ich ta'lim magistratura talabalarining ijodiy faolligini rivojlantirish shart-sharoitlari	146
<i>Yarmatov Shermo'min Rahmatovich</i>	
Формирование готовности родителей детей старшего дошкольного возраста к выполнению воспитательной функции в семье.....	149
<i>Атаджанова Сохиба Талиповна</i>	
Redjio pedagogik yondashuv asosida maktabgacha katta yoshdagi bolalarda mantiqiy fikrlash ko'nikmalarini shakllantirish pedagogik muammo sifatida	152
<i>Djamilova Nargiza Nuritdinovna, Otahonova Marjona</i>	
Talabalarda algoritmik kompetentlikni rivojlantirishning sun'iy intellekt va Big Data Analytics asosida o'quv faoliyatini real vaqt rejimida kuzatuvchi va boshqaruvchi konseptual modelni takomillashtirish.....	155
<i>Kayumova Nazokat Rashitovna</i>	
Raqamli ta'lim muhitida chet tili o'qituvchilari va talabalar o'rtasidagi interaktsiyaning pedagogik samaradorligi va innovatsion mexanizmlari	163
<i>Eshonqulova Umida Xolmirzayevna</i>	
MTTlarda nutqni rivojlantirishga doir mashg'ulotlarda interfaol usullardan foydalanish texnologiyasi	168
<i>To'laboyeva Iqbolaxon Olimjonovna</i>	
Ta'lim jarayonidagi konfliktlar.....	173
<i>Abulova Mohigul Komiljonzoda</i>	
Talabalarining bolalarda ijtimoiy moslashuvni shakllantirishga kasbiy tayyorgarligini takomillashtirish	176
<i>Inomova Mahliyo Yusuf qizi</i>	

Shaxs tuzilmasida ma'naviy intellekt: nazariy-metodologik tahlil va psixologik interpretatsiya	179
<i>Mirxoliqova Charos Xabibullaevna</i>	
18-20 yoshli belbog'li kurashchilarning musobaqa oldi jismoniy tayyorgarliklari	183
<i>Muzafarov Muxammadali Maxsudovich</i>	
Talabalarda mustaqil ta'lim topshiriqlaridan foydalanib kasbiy madaniyatini rivojlantirishga zamonaviy yondashuvlar (boshlang'ich ta'limda tarbiya fani misolida)	187
<i>Yadgarova Surayyo</i>	
Maktab o'quvchilariga pedagogik ta'sir ko'rsatishda o'quvchilarning individual xususiyatlarini hisobga olish	190
<i>Yo'ldoshova Shahlo Shukurullo qizi</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarini ma'naviy-ma'rifiy faoliyatga tayyorgarligini rivojlantirishning nazariy tahlili	194
<i>Yusupova Sanobar Odil qizi</i>	
Типология научного текста: от жанровой классификации к дискурсивной модели	197
<i>Бахтияр Катибжанович Саттаров</i>	
Взаимодействие педагога и семьи в профилактике и преодолении стресса у детей дошкольного возраста	201
<i>Г. С. Алиходжаева, Х. Рахимова</i>	
Условия эффективности инклюзивного образования	206
<i>Г. С. Алиходжаева, Л. О. Бекмуродова</i>	
Педагогическая готовность к обучению в школе детей билингов	211
<i>Г. С. Алиходжаева, Н. А. Ганиева</i>	
Педагогические условия формирования эмоционального интеллекта у дошкольников	216
<i>Джалилова Феруза Намазовна</i>	
Milliy meros va musiqiy madaniyatning yosh avlod tarbiyasidagi o'rni	219
<i>Zuhridin Azizov</i>	
Госпитальная школа как пространство поддержки и развития ребёнка (на примере госпитальной школы при детской клиники Синсиннати, США)	222
<i>Муминов Р. Р., Хакимова Н. Х., Набиева Г. Г.</i>	
Интерактивные формы работы в процессе профориентации детей дошкольного возраста	227
<i>Н. Т. Жураева, С. М. Ахмеджанова</i>	
Samarali hamkorlikdagi faoliyatga tayyorlashga oid yondashuvlar	231
<i>Hojiyeva Zulfiya O'ktamovna</i>	
Поэтапное вовлечение детей с расстройствами аутистического спектра в дошкольное инклюзивное образование: комплексный анализ научно-теоретических и практических подходов	234
<i>Сабина Рагимова Ровшан кызы, Айсель Масимова Арастун кызы</i>	
Umumta'lim maktablarida fizika fanini o'qitish metodikasini rivojlantirishda sun'iy intellektdan foydalanishni boshqarishni takomillashtirish	245
<i>Allaniyazova Bibigul Sarsenbay qizi</i>	
Boshlang'ich sinflarda ona tili va o'qish savodxonligi darslariga kreativ fikrlash asosida tayyorlash	248
<i>Botirova Jumagul Chori qizi</i>	
Boshlang'ich sinflarda fanlarni o'qitish metodikasini rivojlantirishda sun'iy intellektdan foydalanishni boshqarishni takomillashtirish	254
<i>Kaypova Gulnara Muratbaevna</i>	
Umumta'lim maktablarida tabiiy-ilmiy savodxonlik ko'nikmalarining rivojlantirish masalalari	257
<i>Davletova Hamida Xasan qizi</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarini ma'naviy axloqiy ruhda tarbiyalashning psixologik jihatlari	261
<i>Fayzullayev Ermat Majidovich, Ortiqova Mashxura</i>	
Orkestr va ansamblarning fan sifatidagi o'rni va tarbiyaviy ahamiyati	265
<i>Fayzullayev Ermat Majidovich</i>	
Maktab fizika darslarida interaktiv dasturlar va simulyatorlardan foydalanish metodikasi	269
<i>Xayriddinova Malikaxon Qodirxon qizi</i>	

Musiqada midi musiqiy cholg'ularning raqamli interfeysi.....	274
<i>Omonov Xasanxon Sulaymonovich</i>	
Karyera o'sishida gender tafovutlarning ahamiyati.....	277
<i>Yulchiboyeva Nazokatxon Iqboljon qizi</i>	
Bo'lajak musiqa o'qituvchilarining kreativlik sifatlarini rivojlantirishga ta'sir etuvchi pedagogik omillar	283
<i>Omonov Xasanxon Sulaymonovich, Normuradova Nafisa Kuchkarovna</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarning ekologik tarbiyasi – ijtimoiy pedagogik muammo sifatida	287
<i>Kasimova Dilrabo Baxadirovna, Marjona Atoyeva Ismat qizi</i>	
Ilk yoshdagi bolalar psixologiyasi va rivojlanish xususiyatlari.....	291
<i>Kayumova Nargiza Mirziyatovna, Ne'matjonova Gulzira Ne'matjon qizi</i>	
Jadid pedagogik tafakkurida "o'qituvchi" fenomeni.....	294
<i>Xushbokov Oybek Uralovich</i>	
Maktabga tayyorlov guruhi tarbiyalanuvchilarida savol berish malakalarini shakllantirish	296
<i>Erhanova Nasiba Absayitovna</i>	
Musiqiy ta'limda xalq va zamonaviy qo'shiqlar vositasida maktabgacha yoshdagi bolalarning etnomadaniy komponentlarni shakllantirish	298
<i>Qurbanova Muslima Shavkatbek qizi</i>	
Umumta'lim maktablari o'quvchilarida tadbirkorlik ko'nikmalarini tarkib toptirish metodikasi (biologiya fani misolida).....	300
<i>Akmalova Farida Dilmurod qizi</i>	
Maktabgacha ta'limda adaptiv ta'lim texnologiyalari yordamida bolalar ijodkorlik ko'nikmasini shakllantirish mazmuni.....	304
<i>To'xliboyeva Zuxra Abdumutal qizi</i>	
Maktabgacha yoshdagi iqtidorli bolalar bilan ishlashda ta'lim texnologiyasi	308
<i>Xudoyberdiyeva Durdona Baxodir qizi</i>	
Pedagogik-psixologik qarashlarda otaning oiladagi o'zni haqidagi tasavvurlarni shakllantirish dinamikasiga oid fikrlar talqini.....	311
<i>Karshiyeva Dilafuz Suyunovna, Maxamatova Munisa Mamirzo qizi</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilariga ingliz tilini o'qitishning nazariy va amaliy asoslari	314
<i>Axmatqulova Maxfuza Shuhrat qizi</i>	
Integrativ yondashuv asosida bo'lajak o'qituvchilarda interpersonal intellekt ko'nikmalarini rivojlantirish ...	318
<i>G'ulomova Oychehra No'monjon qizi</i>	
Etnomadaniy qadriyatlarni integratsiyalashgan ta'lim jarayonida maktabgacha yoshdagi bolalarga singdirishning samarali yo'llari.....	321
<i>G'ulomxo'jayeva Mushtariy Elmurod qizi</i>	
Boshlang'ich sinf ona tili darslarida grafik organayzerlardan foydalanish	324
<i>Iroda Isroilova</i>	
Buxoro iqlimi va tabiiy resurslaridan samarali foydalanish: ekologik va fizik-geografik yondashuv	329
<i>Mardonova Saodat Muzaffarovna</i>	
Effective Traditional and Innovative Approaches in English Language Teaching: Evidence From EFL Classrooms	333
<i>Yuldoshev Khaydarbek</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining lug'at boyligini rivojlantirishda lingvopedagogik yondashuvning nazariy-metodologik asoslari.....	336
<i>Allayarova Sojida Umirzakovna</i>	
Механизмы использования цифровых педагогических технологий для обеспечения непрерывности образовательного процесса учащихся начальных классов в условиях длительного лечения	339
<i>Турсунова Д. З., Холлиева Н. Х.</i>	

BO'LAJAK MUSIQA O'QITUVCHILARINING KREATIVLIK SIFATLARINI RIVOJLANTIRISHGA TA'SIR ETUVCHI PEDAGOGIK OMILLAR

Omonov Xasanxon Sulaymonovich
Jizzax DPU "Musika ta'limi" kafedrası dotsenti

Normuradova Nafisa Kuchkarovna
Magistratura Musika ta'lim va san'at yo'nalishi 2 kurs magistranti

Annotatsiya: Mazkur ilmiy maqolada bo'lajak musiqa o'qituvchilarining kasbiy tayyorgarligi jarayonida kreativlik sifatlarini rivojlantirish masalasi pedagogik-nazariy va metodik jihatdan tahlil etilgan. Tadqiqot doirasida kreativlik tushunchasining ta'lim jarayonidagi o'rni, musiqa ta'limi xususiyatlari bilan uzviy bog'liqligi hamda ijodiy tafakkurni faollashtiruvchi pedagogik omillar tizimli yondashuv asosida yoritilgan. Shuningdek, innovatsion ta'lim texnologiyalari, interfaol metodlar, motivatsion muhit va refleksiv faoliyatning bo'lajak musiqa o'qituvchilari kreativ salohiyatini oshirishdagi ahamiyati asoslab berilgan. Maqola natijalari oliy ta'lim muassasalarida musiqa o'qituvchilarini tayyorlash jarayonini takomillashtirishda metodik asos bo'lib xizmat qiladi.

Kalit so'zlar: kreativlik, musiqa ta'limi, bo'lajak musiqa o'qituvchisi, pedagogik omillar, ijodiy tafakkur, innovatsion yondashuv, kasbiy kompetentlik.

Abstract: This article analyzes the pedagogical factors for developing creative qualities in the formation of professional competence of future music teachers from scientific-theoretical and practical perspectives. The study reveals the pedagogical and psychological essence of the concept of creativity, the mechanisms for developing creative thinking in the music education process, and the role of interactive and innovative pedagogical technologies. In addition, the significance of methods, educational environment, motivational approaches, and reflective activities aimed at fostering creative activity in future music teachers is highlighted. The results of the article contribute to improving the music education process in higher education institutions.

Key words: creativity, future music teacher, pedagogical factors, creative thinking, innovative technologies, music education, professional competence.

Аннотация: В данной статье с научно-теоретической и практической точек зрения анализируются педагогические факторы развития креативных качеств в формировании профессиональной компетентности будущих учителей музыки. В исследовании раскрывается педагогико-психологическая сущность понятия креативности, механизмы формирования творческого мышления в процессе музыкального образования, а также роль интерактивных и инновационных педагогических технологий. Кроме того, освещается значение методов, образовательной среды, мотивационных подходов и рефлексивной деятельности, способствующих развитию творческой активности будущих учителей музыки. Результаты статьи направлены на совершенствование процесса музыкального образования в высших учебных заведениях.

Ключевые слова: креативность, будущий учитель музыки, педагогические факторы, творческое мышление, инновационные технологии, музыкальное образование, профессиональная компетентность.

KIRISH

Zamonaviy ta'lim tizimi oldida turgan ustuvor vazifalardan biri – ijodiy fikrlaydigan, yangilikka intiluvchan, kasbiy faoliyatida kreativ yondashuvni namoyon eta oladigan pedagog kadrlarni tayyorlashdan iboratdir. Ayniqsa, musiqa ta'limi sohasi o'zining estetik, emotsional va ijodiy tabiatiga ko'ra o'qituvchidan yuqori darajadagi kreativlikni talab etadi.^[1] Bo'lajak musiqa o'qituvchisining kreativligi nafaqat musiqiy bilim va ko'nikmalar bilan, balki pedagogik vaziyatlarga noodatiy yechim topish, o'quvchilarning ijodiy imkoniyatlarini yuzaga chiqarish hamda ta'lim jarayonini badiiy jihatdan boyitish qobiliyati bilan belgilanadi. Shu bois, kreativlik sifatlarini rivojlantirishga xizmat qiluvchi pedagogik omillarni aniqlash va ilmiy asoslash dolzarb ahamiyat kasb etadi.

Ilmiy manbalarda kreativlik shaxsning yangicha g'oya yaratish, mavjud bilim va tajribani noodatiy tarzda qo'llash qobiliyati sifatida izohlanadi.^[2] Pedagogik nuqtayi nazardan esa kreativlik o'qituvchining ta'lim jarayonini loyihalash, tashkil etish va boshqarishda ijodiy yondashuvni namoyon etishi bilan tavsiflanadi. Psixologik tadqiqotlar kreativlikning quyidagi asosiy tarkibiy qismlarini ajratib ko'rsatadi:

- divergent fikrlash;
- moslashuvchanlik;
- originallik;
- refleksiv tahlil qilish qobiliyati.^[3]

Musiqqa ta'limida kreativlik badiiy tafakkur, musiqiy obrazlarni talqin qilish, improvizatsiya va interpretatsiya jarayonlari orqali namoyon bo'ladi. Bu esa bo'lajak musiqqa o'qituvchisining kasbiy shakllanishida muhim ahamiyatga ega.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Oliy pedagogik ta'lim jarayonida bo'lajak musiqqa o'qituvchilarini tayyorlashda ko'pincha nazariy bilimlarga ustuvorlik berilishi ijodiy faollikning yetarli darajada rivojlanmasligiga olib keladi.^[4] Holbuki, musiqqa darslarining samaradorligi o'qituvchining kreativ yondashuvi bilan bevosita bog'liqdir. Shuningdek, ijodiy yondashuv o'quvchilarning musiqaga bo'lgan qiziqishini oshiradi va darslarni jonli qiladi. Musiqiy ta'limda nazariya bilan amaliyotni uyg'unlashtirish talabaning ijodiy tafakkurini rivojlantiradi. Talabalar turli musiqiy mashqlar va improvizatsiyalar orqali o'z ijodiy qobiliyatlarini kashf etadilar. Kreativ yondashuv darslarda yangi usullar, pedagogik o'yinlar va interaktiv mashg'ulotlarni qo'llash imkonini beradi. Shuningdek, bu yondashuv talabaning mustaqil fikrlashini va o'z ijodini namoyon etish ko'nikmalarini mustahkamlaydi. Ijodiy faoliyat orqali kelajakdagi musiqqa o'qituvchilari pedagogik mahorat va estetik didini rivojlantiradilar. Natijada, nazariy bilimlar bilan ijodiy yondashuv uyg'unlashganda musiqqa ta'limi samaradorligi sezilarli darajada oshadi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Kreativlikni rivojlantirish quyidagi pedagogik vazifalarni hal etishga xizmat qiladi:

- o'qituvchining kasbiy moslashuvchanligini ta'minlash;
- musiqiy mashg'ulotlarning mazmunini boyitish;
- o'quvchilarning estetik didini shakllantirish;
- ta'lim jarayonining emotsional ta'sirchanligini oshirish.

Shu bois, kreativlik bo'lajak musiqqa o'qituvchisining kasbiy kompetentligining ajralmas tarkibiy qismi sifatida qoralishi lozim.

Kreativlikni shakllantirishda erkin fikrlashni qo'llab-quvvatlovchi, talabaning tashabbuskorligini rag'batlantiruvchi ta'lim muhiti muhim pedagogik omil hisoblanadi.^[5] Bunday muhitda talabalar o'z g'oyalarini erkin ifoda etish va tajriba o'tkazish imkoniyatiga ega bo'ladilar. Innovatsion va interfaol ta'lim texnologiyalaridan foydalanishda bo'lajak musiqqa o'qituvchilarida kreativlikni rivojlantirishda quyidagi metodlar yuqori samaradorlikka ega:

- muammoli ta'lim texnologiyasi;
- loyiha asosida o'qitish;
- aqliy hujum va klaster metodlari;
- musiqiy improvizatsiya mashqlari;
- integrativ mashg'ulotlar.

Mazkur metodlar talabalarining mustaqil va ijodiy fikrlashini faollashtiradi.

Ichki motivatsiya kreativ faoliyatning asosiy harakatlantiruvchi kuchi bo'lib, talabaning ijodiy jarayonga qiziqishini oshiradi. Refleksiya esa o'z faoliyatini tahlil qilish, xatolarni aniqlash va ularni bartaraf etish imkonini beradi.^[6]

Musiqqa ta'limida kreativ yondashuv amaliy mashg'ulotlar orqali samarali amalga oshiriladi. Shuningdek, amaliy mashg'ulotlar talabalarda o'z ijodiy g'oyalarini sinab ko'rish va tajriba orttirish imkoniyatini yaratadi. Musiqqa asarlarini ijro etish jarayonida ichki motivatsiya ularni yangi texnik va ifodaviy usullarni o'rganishga undaydi. Refleksiya orqali talaba o'z mahoratini baholab, qaysi jihatlarida rivojlanishi kerakligini aniqlaydi.

Kreativ yondashuv darslarni qiziqarli va jonli qiladi, bu esa o'quvchilarning e'tiborini saqlashga yordam beradi. Talabalar musiqiy mashqlar va improvizatsiyalar orqali mustaqil fikrlash va ijodiy qarorlar qabul qilishni o'rgatadilar. Shu bilan birga, amaliy mashg'ulotlar orqali o'quvchilar sahnadagi ijrochilik madaniyatini rivojlantiradilar. Natijada, ichki motivatsiya, refleksiya va amaliy mashg'ulotlar uyg'unligi musiqa ta'limida ijodiy faollikni yuqori darajada ta'minlaydi. Jumladan:

- vokal va cholg'u mashg'ulotlarida improvizatsiya;
- musiqiy asarlarni muqobil talqin qilish;
- milliy va jahon musiqasi namunalarini qiyosiy tahlil qilish;
- fanlararo integratsiya asosida darslar tashkil etish.

Bu jarayonlarda o'qituvchi ijodiy rahbar sifatida talabaning individual qobiliyatlarini rivojlantirishga yo'naltirilgan faoliyat olib boradi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Zamonaviy ta'lim tizimida musiqa o'qituvchisining kasbiy faoliyati nafaqat bilim va ijrochilik mahorati bilan, balki kreativ tafakkur, yangicha yondashuv va innovatsion pedagogik qarashlar bilan ham belgilanadi. Ayniqsa, globallashuv va raqamli texnologiyalar sharoitida ta'lim mazmunining tez yangilanib borishi musiqa o'qituvchisidan ijodkorlik, moslashuvchanlik va mustaqil qaror qabul qilish kompetensiyalarini talab etmoqda. Shu bois musiqa o'qituvchilarining kreativlik sifatlarini rivojlantirishga ta'sir etuvchi pedagogik omillarni aniqlash va ularni amaliyotga joriy etish dolzarb ilmiy-pedagogik masalalardan biri hisoblanadi. Shuningdek, zamonaviy musiqa o'qituvchisi darslarni rejalashtirish va o'tkazishda innovatsion usullarni qo'llash orqali o'quvchilarning musiqiy qobiliyatlarini maksimal darajada rivojlantirishi mumkin.

Kreativ tafakkur o'qituvchiga yangi mashqlar, interaktiv o'yinlar va ijodiy vazifalarni ishlab chiqish imkonini beradi. Raqamli texnologiyalar yordamida o'quv jarayonini vizual va audio vositalar bilan boyitish o'quvchilarning diqqatini jalb qiladi. Mustaqil qaror qabul qilish kompetensiyasi o'qituvchiga turli pedagogik vaziyatlarda tez va samarali yechim topishga yordam beradi. Globallashuv sharoitida musiqiy madaniyatlararo integratsiyani o'rganish va qo'llash o'qituvchining professional salohiyatini oshiradi. Kreativlikni rivojlantirish pedagogik metod va texnologiyalarni doimiy yangilab borishni talab qiladi. Shu bilan birga, ijodkorlik va yangicha yondashuv o'quvchilarda mustaqil fikrlash va ijodiy faoliyatni rag'batlantiradi. Natijada, zamonaviy musiqa o'qituvchisi nafaqat bilim va mahoratga, balki yuqori darajadagi kreativ va innovatsion kompetensiyalarga ega bo'lishi lozim.

Kreativlik tushunchasining pedagogik mohiyati

Kreativlik shaxsning yangi g'oyalarni yaratish, muammolarga noodatiy yechim topish, mavjud tajribani yangicha talqin qilish qobiliyati sifatida talqin etiladi. Pedagogik nuqtayi nazardan kreativlik o'qituvchining dars jarayonini samarali tashkil etishi, o'quvchilarning qiziqishini oshirishi va ta'lim mazmunini ijodiy shaklda yetkazishda namoyon bo'ladi. Musiqa ta'limida kreativlik badiiy tafakkur, musiqiy obrazlarni idrok etish, improvizatsiya, interpretatsiya va pedagogik ijodkorlik orqali ifodalanadi.

Musiqa o'qituvchisining kreativligi uning shaxsiy sifatleri, kasbiy tayyorgarligi, pedagogik muhit va ta'lim jarayonida qo'llaniladigan metodlar bilan chambarchas bog'liqdir. Shu jihatdan kreativlikni rivojlantirish uzluksiz va tizimli pedagogik ta'sirni talab qiladi. Shuningdek, musiqa o'qituvchisining kreativligi o'quvchilarning musiqiy qobiliyatlarini rivojlantirishda asosiy vosita hisoblanadi. Shaxsiy sifatlar, jumladan, ochiqlik, ijodkorlik va yangilikka intilish, pedagogning darslarni qiziqarli va samarali o'tkazishiga yordam beradi. Kasbiy tayyorgarlik esa musiqiy bilim va ijrochilik mahoratini doimiy ravishda oshirishni talab qiladi. Pedagogik muhit talabaning ijodiy faolligini rag'batlantiruvchi vosita sifatida xizmat qiladi. Ta'lim jarayonida qo'llaniladigan interaktiv metodlar va innovatsion yondashuvlar o'quvchilarda kreativ fikrlashni rivojlantiradi. Uzluksiz pedagogik ta'sir ijodiy ko'nikmalarni mustahkamlash va yangi pedagogik strategiyalarni sinab ko'rish imkonini beradi. Shu bilan birga, kreativlikni rivojlantirish o'qituvchining professional o'sishini ta'minlab, musiqiy ta'limning samaradorligini oshiradi.

Kreativlikni rivojlantirishga ta'sir etuvchi pedagogik omillar

Musiqa o'qituvchilarining kreativlik sifatlarini shakllantirish va rivojlantirishga bir qator muhim pedagogik omillar ta'sir ko'rsatadi. Birinchi navbatda, ta'lim jarayonini innovatsion tashkil etish muhim ahamiyatga ega. Interfaol metodlar, loyiha asosida o'qitish, muammoli ta'lim, integrativ yondashuvlar musiqa o'qituvchisining ijodiy faoliyatini faollashtiradi.

Ikkinchi muhim omil – pedagogik muhit va ijodiy atmosferadir.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Erkin fikrlash, tashabbusni qo'llab-quvvatlash, xatoga yo'l qo'yishdan qo'rqmaslik imkoniyati mavjud bo'lgan ta'lim muhiti kreativlik rivoji uchun qulay sharoit yaratadi. Musiqa o'qituvchisi o'zini ijodiy subyekt sifatida his qilgan taqdirdagina pedagogik faoliyatda yangilik yaratishga intiladi. Uchinchi omil sifatida kasbiy-refleksiv faoliyatni ko'rsatish mumkin. O'qituvchining o'z pedagogik tajribasini tahlil qilishi, dars jarayoniga tanqidiy yondashuvi va o'z ustida doimiy ishlashi kreativ tafakkurning shakllanishiga xizmat qiladi. Refleksiya orqali musiqa o'qituvchisi o'z faoliyatini takomillashtiradi va yangi metodik yechimlarni izlaydi.^[7]

To'rtinchi omil – axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan samarali foydalanishdir. Raqamli musiqa dasturlari, multimedia vositalari, onlayn platformalar va interaktiv resurslar musiqa darslarining mazmunini boyitib, o'qituvchining ijodiy imkoniyatlarini kengaytiradi. Bu esa kreativ yondashuvni rag'batlantiruvchi muhim omil hisoblanadi.

Xulosa qilib aytganda, musiqa o'qituvchilarining kreativlik sifatlarini rivojlantirish murakkab va ko'p omilli pedagogik jarayon bo'lib, u ta'lim mazmuni, pedagogik muhit, innovatsion metodlar va shaxsiy kasbiy faoliyat bilan uzviy bog'liqdir. Kreativlikni rivojlantirishga yo'naltirilgan pedagogik omillarni tizimli ravishda qo'llash musiqa o'qituvchisining kasbiy kompetentligini oshiradi hamda ta'lim jarayonining samaradorligini ta'minlaydi. Shu bois musiqa ta'limi tizimida ijodkor o'qituvchi shaxsini shakllantirish ustuvor vazifa sifatida qaralishi lozim.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Абдуллаева Ш. Musiqa pedagogikasi va ijodiy faoliyat. – Toshkent: Fan, 2021.
2. Musurmonova O. Pedagogik texnologiyalar va kreativ ta'lim. – Toshkent: O'qituvchi, 2022.
3. Zokirova D. Pedagogik muhit va kreativ shaxs. – Toshkent: Innovatsiya, 2020.
4. Torrance E.P. Creative Thinking in Education. – New York: Free Press, 2019.
5. Guilford J.P. Creativity and Cognitive Abilities. – London, 2018.
6. Vygotsky L.S. Creativity and Reflection in Learning. – London, 2017.
7. Ergashev N.X. Musiqa madaniyati darslarida o'qituvchining pedagogik mahorati. – Toshkent, 2020.
8. Begmatov A. Bo'lajak o'qituvchilarda kreativ kompetensiyalarni rivojlantirish. – Samarqand: SamDU nashriyoti, 2022.
9. UNESCO. Education for Creative Development. – Paris, 2020.
10. A.T.Gulboyev. Art-pedagogika asosida boshlang'ich sinf o'quvchilarini estetik tarbiyalashning nazariy asoslari "Ta'limda istiqbolli izlanishlar - xalqaro ilmiy-metodik jurnal № 11/2025 ISSN: 3060-527X".
11. A.T.Gulboyev. Art-pedagogik yondashuv asosida boshlang'ich sinf o'quvchilarini estetik tarbiyalash "–PEDAGOGIK MAHORATII ilmiy-nazariy va metodik jurnal. 2023, № 8"

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
 - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
 - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
 - 13.00.03 Maxsus pedagogika
 - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
 - 13.00.07 Ta'limda menejment
 - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
 - 07.00.00 Tarix fanlari
 - 19.00.00 Psixologiya fanlari
 - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
 - 02.00.00 Kimyo fanlari
 - 03.00.00 Biologiya fanlari
 - 09.00.00 Falsafa fanlari
 - 10.00.00 Filologiya fanlari
 - 11.00.00 Geografiya fanlari

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №2(1)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzilimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.